

PENSIOENSTELSEL VAN DE TOEKOMST VERGT GROOT ONDERHOUD

Als ik Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid was, zou ik niet blij zijn met de erfenis uit het pensioendossier van mijn voorgangers. Als frisse start kondig ik mijn actieplan 'Het pensioenstelsel van de toekomst' aan. De status van Nederland als het beste pensioenstelsel ter wereld staat onder druk en moet worden behouden. Er is te lang niet ingegrepen in het pensioenstelsel en ik begin met de AOW-leeftijd, want die pensioenpijler is de verantwoordelijkheid van de overheid. De AOW-leeftijd moet versneld omhoog in stappen van een jaar met daarna koppeling aan de levensverwachting. Ik zet in op een verhoging naar 66 jaar in 2014. Als politiek compromis houd ik rekening met een periodieke verhoging van de AOW-leeftijd met zes maanden. Bij koppeling van de AOW-leeftijd vanaf het begin was de AOW-leeftijd nu ongeveer 69,5 jaar geweest. Die 'schade' – we leven langer maar daar is destijds niet voor betaald – moet nu worden ingehaald tijdens een economische crisis die leidt tot lagere pensioenkapitalen omdat niets doen geen reële optie is. Om het dreigende gevecht der generaties (jong en oud denken dat zij de rekening moeten betalen) in de eerste en tweede pijler te beteugelen ga ik heel goed uitleggen (onderbouwd door cijfers van onder meer het CPB) waarom mijn maatregelen noodzakelijk zijn voor een faire intergenerationele verdeling en de generatierekening opmaken. Waar nodig komt er flankerend beleid.

Pensioenkrater

Een mooie bijvangst van die versnelde verhoging van de AOW-leeftijd is dat het in de slijpstream de arbeidsdeelname van ouderen bevordert. Pensioenontslag onder de AOW-leeftijd is in beginsel leeftijdsdiscriminatie (vergelijk artikel 7 WGBL), zodat werknemers kunnen kiezen om langer door te werken tot de hogere AOW-leeftijd. Dat langer doorwerken is nodig omdat de pensioenregelingen worden versoberd en veel werknemers pas vlak voor de pensioendatum er achter komen dat 70% eindloon al lang niet meer bestaat en zij een pensioenkrater hebben. Om doorwerken

verder te stimuleren moet het eenvoudiger worden om na de AOW-leeftijd door te werken. Als minister van Sociale Zaken voer ik direct in dat een contract voor onbepaalde tijd na de AOW-leeftijd mag worden omgezet in een contract voor bepaalde tijd. Parlementaire tegenstand verwacht ik daar niet. Uiteraard krijgt de arbeidsrechtelijk nog steeds niet geregelde rechtsfiguur pensioenontslag – het automatisch eindigen van de arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd bij de pensioenleeftijd –

– eindelijk een wettelijke grondslag en verduidelijk ik dat dit alleen mogelijk is indien expliciet schriftelijk overeengekomen.

Aangezien ik weet dat het aanvullend pensioen in de tweede pijler het domein is van sociale partners, stuur ik daar fiscaal en in de Pensioenwet. De fiscale pensioenleeftijd – leidend voor de pensioenleeftijd uit het pensioenreglement – volgt de AOW-leeftijd. Daarmee voorkom ik hopelijk de nu dreigende verschillende pensioenleeftijden (AOW 65 jaar + 1 maand in 2013, fiscaal 67 jaar in 2014 en arbeidsovereenkomst nog 65 jaar). Het nieuwe pensioencontract uit het Pensioenakkoord moest immers duidelijk en transparant worden.

Mark Heemskerk is bijzonder hoogleraar pensioenrecht aan de Radboud Universiteit Nijmegen en advocaat bij Blom Advocaten.

Spin doctor

Mijn andere beleidsplannen voor het Pensioenakkoord – dit is ten slotte pas het begin van meer bruisende ideeën – werk ik later uit in de pensioenagenda voor de toekomst. Een aantal juridische belemmeringen of punten van rechtsonzekerheid bij wijzigingen van aanvullende pensioenregelingen die ik als advocaat en wetenschapper ben tegengekomen neem ik weg door (1) de wettelijke vastlegging van wijzigingsbevoegdheden jegens slapers en pensioengerechtigden, (2) te verduidelijken wie wanneer bevoegd is tot wijziging van de arbeidsvoorwaarde pensioen (sociale partners of de pensioenuitvoerder) en (3) de medezeggenschapslacunes bij pensioenwijzigingen aan te pakken zodat er draagvlak komt voor die wijzigingen. Uiteraard zou deze bijdrage als ik minister was niet door mij zelf zijn geschreven maar voorbesproken met mijn spin doctor en belangrijkste ambtenaren en had hij er totaal anders uitgezien. •